

Børne- og socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Att: kgrs@sm.dk og mie@sm.dk

23. februar 2017

Høringsvar vedr. lov om social service og lov om retssikkerhed – udvidelse af reglerne om optagelse i særlige botilbud uden samtykke mv.

Selveje Danmark har modtaget forslaget i fornyet høring, med en ganske kort høringsfrist på en uge. Vi skal dog forsøge at give vores bemærkninger, den korte frist til trods.

Generelle bemærkninger

Permanent tvangsmæssig anbringelse af psykisk syge

Helt overordnet er det Selveje Danmarks opfattelse, at Folketinget med disse regler åbner op for hvad der på den lidt længere bane kan vise sig at være en meget problematisk praksis. Med det seneste udkast lægges op til at der alene kan være tale om at omfattede borgere anbringes i et permanent opholdssted efter servicelovens § 108. Tilbud efter den bestemmelse gives ellers kun til personer med et permanent plejebehov, mens borgere der vurderes gennem en socialpædagogisk indsats at kunne klare sig selv – eller klare sig med mindre støtte – visiteres til et midlertidigt tilbud efter lovens § 107. Er det tanken på den måde mere eller mindre permanent at spærre sindslidende inde?

Borgere udskrives løbende af tilbud efter § 107

Målgruppen for bestemmelsen er borgere der er indskrevet i tilbud efter lovens § 107 eller 108. Såfremt en borger bebor et tilbud efter § 107, som ikke længere opfylder borgerens behov for hjælp og støtte kan borgeren allerede efter de nugældende regler udskrives af tilbudet og i stedet blive indskrevet i et andet tilbud. Dette sker i dag i stort omfang, for eksempel når kommuner i en antagelse om at kunne spare penge trækker borgere hjem til egne tilbud. Til orientering kan det oplyses at aftaler om anbringelser efter § 107, typisk har et opsigelsesvarsel på en måned, at "lejeaftaler" efter serviceloven ikke er omfattet af lejeloven og derfor falder bort

ved udskrivning og at såvel kommuner som bosteder løbende forventes at vurdere om borgeren konkret har udbytte af den konkrete anbringelse. Sker det ikke vil den anbringende kommune jf. principperne i servicelovens § 1, skulle finde det rigtige tilbud. Det giver derfor i realiteten ikke megen mening at tale om boboere indskrevet i tilbud efter § 107, der modsætter sig flytning.

Det vil alene være i forhold til beboere der er indskrevet i tilbud efter § 108, at man vil kunne tale om at beboeren modsætter sig en flytning, da borgeren jo netop her har et permanent plejebehov og frit valg.

Suspendering af det frie valg for psykisk syge

Med de seneste justeringer af loven fremgår det, som nævnt ovenfor, at der nu alene kan være tale om placering i et tilbud efter servicelovens § 108. Efter bekendtgørelse om betaling for botilbud § 15, stk. 1, fremgår det at borgere, der visiteres til et tilbud efter § 108, har frit valg. Af bemærkningerne til § 1, fremgår det at denne ret til frit valg vil blive frataget borgerne der omfattes af disse regler. Frit valg dækker i sagens natur kun over tilbud, der vil kunne opfylde borgerens behov, hvorfor kan den psykisk syge og/eller dennes pårørende ikke gives den flig af medbestemmelse, at de trods alt vil have mulighed for at have indflydelse på hvor vedkommende selv eller den pårørende under tvang visiteres til.

Når det særligt kan have betydning, så skyldes det, at forslaget i øvrigt understreger, at tvang kun må fastholdes i en så kort periode som muligt. Ønsker man derfor en situation, hvor borgeren af egen drift kunne havde lyst til at fastholde tilbuddet så vil det antageligvis være hensigtsmæssigt at inddrage borgeren og/eller dennes pårørende i beslutningen via en hensyntagen til det frie valg.

Cikanerende adfærd bør ikke i sig selv kunne begrunde tvangsmæssig flytning

Forslaget oplister i såvel teksten til § 129a som bemærkningerne, at en borger for at være omfattet af reglerne er til "væsentlig fare for eller udviser særligt truende eller cikanerende adfærd". Der anvendes eller mellem de tre krav, hvorfor reglerne om tvangsmæssig flytning til at særligt sikret bosted kan ske i forhold til personer der udviser en cikanerende adfærd. Det synes simpelthen at være et for tyndt grundlag – for hvad er cikanerende adfærd? Selveje Danmark formoder i realiteten ikke, at den politiske intention har været, at cikanerende adfærd i sig selv kan begrunde, at borgeren tvangsmæssigt overføres til et særligt bosted uden

samtykke. Det forstås derfor at bestemmelsen alene lyder ” væsentlig fare for eller udviser særligt truende adfærd”.

Hvad med borgere der ikke bebor tilbud efter lovens §§ 107 eller 108?

Bestemmelserne omhandler beboere, der udviser en væsentlig fare for andre eller særligt truende adfærd og som bebor tilbud efter servicelovens §§ 107 eller 108. Det rejser så spørgsmålet om hvordan kommunerne skal behandle borgere, der ikke er indskrevet et sådan sted, borgere der kommer fra psykiatrien eller som i andre sammenhænge udviser præcis den samme adfærd? Vil det her være tilladt for en kommune at indskrive borgeren i et § 107 tilbud, for så at afvente, at det forventelige sker, eller bør kommunen allerede på dette tidspunkt visitere borgeren til et tilbud efter § 108 efter de almindelige regler?

Årsagen til denne overvejelse er, at det kan virke juridisk problematisk at gennemføre et tvangsmæssigt indgreb overfor en borger, der udviser præcis samme adfærd, som den adfærd borgeren udviste, da borgeren blev visiteret til tilbuddet efter f.eks. § 107. Man skaber med andre ord en situation, hvor kommunen først visiterer til det ikke korrekte tilbud, for så senere at anvende § 129a – en sådan proces vil der i realiteten udgøre et visitationsmæssigt overgreb.

Kan kommunen omvendt direkte anvende § 129a, og fastholder man at fratage borgere der behandles efter den bestemmelse deres frie valg, så vil det totalt underminering af det frie valg i forhold til psykisk syge.

Selveje Danmarks forslag til løsninger:

- § 129a skal henvise til tilbud efter både § 107 og § 108. Hvis en borger kun midlertidigt har behov for et særligt tilbud skal det gives som et midlertidigt tilbud, hvilket igen vil understrege behovet for at der arbejdes pædagogisk på en løsning der vil sikre borgeren tilbagevenden til det ”normale” system. Selveje Danmark støtter ikke permanent anbringelse af psykisk syge.
- I det omfang der via bestemmelsen i § 129a sker visitation til et permanent tilbud efter § 108, skal borgeren ret til frit valg fastholdes. Det skal – allerede i dag – naturligvis være et frit valg mellem de for borgeren relevante tilbud, men psykisk sygdom og/eller misbrug bør ikke i sig selv kunne begrunde fratagelsen af indflydelsen på sit eget liv.

- Selveje Danmark finder at målgruppebeskrivelsen i § 129a er ekstremt bred og juridisk meget uklar. I kombination med de vidtgående konsekvenser anvendelsen af bestemmelsen har forekommer det meget problematisk. Selveje Danmark vil særligt pege på at ”chikanerende adfærd” kan begrunde anvendelsen af reglen, hvad det dækker over er helt uklart, og det skal anbefales at ordet cikanerende adfærd som selvstændig begrundelse fjernes.

De specifikke bemærkninger Selveje Danmark måtte have haft til udkastet er indarbejdet i ovenstående.

Med venlig hilsen

Jon Thorlacius Krog,
Branchedirektør, Selveje Danmark